

ECONVENTIO TESZT – TOP 9 ÉRDEKESSÉG

Az Econventio Egyesület a svájci frank válság okozta nehézségek idején alakult, és 2010 óta a pénzügyi ismeret kutatásának és fejlesztésének egyik éllovasává vált: kutatásainkban és programjainkon 144.000 fő vett részt. Közhasznú szervezetünk, a Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kara, a Nemeztí Művelődési Intézet és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szakmai közreműködésével 15 éven át folyamatosan mérte a diákok felnőttek pénzügyi ismereteinek változásait, melyek közül a legérdekesebb megállapításokat 9 pontban foglaljuk össze.

1. A diákok átlagteljesítménye (43%) nem változott szignifikánsan az elmúlt 15 évben, a szakmunkás, szakiskolai, szakközépiskolai osztályokba járók teljesítménye továbbra is gyengébb (36%) a többi osztálytípushoz képest, ugyanakkor 2024-ben a technikai képzésben résztvevők átlagteljesítménye volt a legmagasabb (46,5%), megelőzve a gimnáziumokat is.
2. A pénzügyi ismeretforrások között erősödött az iskola szerepe, míg az otthon látottaké csökkent. Míg 10 éve a diák 44, addig 2024-ben 29 százaléka tekintette az otthon látottakat legfőbb pénzügyi információforrásnak. Ezzel szemben legfőképp az iskolában megszerzett ismeretekre támaszkodók aránya 21 százalékról 34 százalékra nőtt. Nagy ugrás a gazdasági képzésekre járók esetében figyelhető meg, az ott tanulók 63 százaléka hagyatkozik leginkább az iskolában tanultakra. Az Internetet legfőbb forrásnak tekintők aránya változatlanul 11 százalék, ugyanakkor a fiúk háromszor magasabb arányban (18%) támaszkodnak az online térre, mint a lányok. A teszten az iskolára támaszkodók átlageredménye lett a legmagasabb (48%). Az Internetre támaszkodók átlagteljesítménye 45%, míg az otthon látottakra hagyatkozók átlagteljesítménye 40%. Az iskola szerepe az életkor előre haladtával nő, ami az átlagteljesítmények különbözőségében mutatkozik meg, mind magasabb átlagteljesítménnyel rendelkeznek az iskolára támaszkodók, nő a gazdasági, illetve technikai képzésbe járók teljesítményfőlénye.
3. Emellett pénzügyi híreket a diákok többsége nem rendszeresen, csak akkor követi, ha valami kirívó történik (60%), míg tízből három diák egyáltalán nem követi a pénzügyi híreket. A teszten elért teljesítmény és a pénzügyi, gazdasági hírek követésének gyakorisága között szignifikáns kapcsolat van. A híreket rendszeresen követők átlag teljesítménye 51%, míg az egyáltalán nem követőké 37%. A rendkívüli helyzetekben híreket olvasók átlagteljesítménye 45%.
4. A teszten azok átlagteljesítménye a legmagasabb (48%), akiknek nem fér bele a korrupció az erkölcsi normáikba, a többiek átlagteljesítménye 42%. A diákok között azok aránya, akik nem foglalkoznak e jelenséggel 18 százalékról 30 százalékra nőtt. Ezzel szemben a felnőttek körében a korrupciót elutasítók aránya nő, míg 2017-ben a felnőttek 55, addig 2025-ben 69 százaléka nyilatkozott úgy, hogy a korrupció nem fér bele az erkölcsi normáiba.
5. A teszten a faluban élők attitűdje ugyan nem, de pénzügyi tudása elmaradt a fővárosban élőktől. Míg a fővárosiak átlagteljesítménye 51%, addig a faluban lakóké 41%. A megyei jogú városban lakók átlagteljesítménye 46%, míg a további városokban lakóké 42%.

6. Pozitív változás figyelhető meg a biztonságos digitális pénzügyi ismeretek területén, míg 2020-ban a diákok 41 százaléka tudta, hogy internetes áruházak nem kérhetik el a bankkártya adatainkat emailben, addig ez az arány 2024-re 67 százalékra növekedett.
7. Adózáshoz, illetve munka világához kapcsolódó ismeretek terén is javulás figyelhető meg: míg 2012-ben a középiskolásoknak csak 37, addig 2024-ben már 62 százaléka tudott különbséget tenni bruttó és nettó fizetés között.
8. A diákok számára fontos az öngondoskodás, a megtakarítás. Egyrészt 40 százalékuk rendelkezik nem rendszeres megtakarítással, másrészt 65 százalékuk szerint fontos, hogy az ember rendszeresen tegyen félre a fizetéséből, 48 százalékuk pedig már az első fizetéstől kezdve fontosnak tartja a nyugdíjasévekre való megtakarítást. A korábbi évekhez hasonlóan 67 százalékuk úgy gondolja, hogy 21-30 éves koráig lesz képes stabil egzisztencia kiépítésére. A diákok 92 százaléka fontosnak tartja a balesetbiztosítás meglétét. A hosszabb távra tervezők, előre gondolkodók magasabb átlagteljesítményt értek el a teszten.
9. A középiskolás és a felnőtt eredményeket összehasonlítva megállapítható, hogy ugyanazon kérdések helyes megválaszolása jelent nagyobb problémát a felnőtteknek, mint a középiskolásoknak. Ez arra utal, hogy az életkor előre haladtával ugyan nő a gyakorlati tapasztalat, de ez a pénzügyi ismeretek fejlesztését nem váltja ki. Legnagyobb ismerethiány a biztosítások, az általános gazdasági ismeretek és a pénzügyi számítások területén mutatkozik. Ugyanakkor megjegyzendő, hogy minden témakör esetében mind a felnőttek, mind a középiskolások rendelkeznek alapszintű ismeretekkel, ugyanakkor mélyebb összefüggések megértése problematikus.